

• [REDACTED] •
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
• [REDACTED] •

Vaše číslo/zo dňa

Naše číslo
13646/2021-M_OSS

Vybavuje/linka

Bratislava
09.02.2021

Vec

Informácia k podnetu týkajúceho sa realizácie opatrovateľskej služby zariadení sociálnych služieb krízovej intervencie

Vážená pani [REDACTED]

na Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky nám bol doručený Váš podnet týkajúci sa poskytovania opatrovateľskej služby v zariadení sociálnych služieb krízovej intervencie, konkrétne v útulku.

K Vášmu podaniu nám dovoľte uviesť nasledovné.

Poskytovanie domácej opatrovateľskej služby (ďalej len „opatrovateľská služba“), ktorá je jedným z druhov sociálnych služieb, je regulované zákonom č. 448/2008 Z. z. o sociálnych službách a o zmene a doplnení zákona č. 455/1991 Zb. o živnostenskom podnikaní (živnostenský zákon) v znení neskorších predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnych službách“); ide o právnu úpravu, ktorá je súčasťou práva sociálneho zabezpečenia. Z hľadiska obsahu tejto právnej úpravy ide nesporne o ochranu sociálnych práv a účelom a zmyslom tejto právnej úpravy je vytvoriť právne podmienky na ich faktickú realizáciu a právne garancie týchto práv smerujúce k sociálnej ochrane jednotlivca.

V súlade s § 6 ods. 2 písm. a) zákona o sociálnych službách fyzická osoba má právo na poskytovanie sociálnej služby, ktorá svojím rozsahom, formou a spôsobom poskytovania umožňuje realizovať jej základné ľudské práva a slobody, zachováva jej ľudskú dôstojnosť, aktivizuje ju k posilneniu sebestačnosti, zabraňuje jej sociálnemu vylúčeniu a podporuje jej začlenenie do spoločnosti.

Konkrétne napĺňanie tohto sociálneho práva fyzickej osoby, ktorá je odkázaná na sociálnu službu, v medziach zákona o sociálnych službách, je týmto zákonom zverené do delenej samosprávnej pôsobnosti obce a vyššieho územného celku - ide o povinnosť zabezpečiť dostupnosť sociálnych služieb pre fyzické osoby v nepriaznivej sociálnej situácii, ktoré sú na tieto sociálne služby odkázané.

V zákone o sociálnych službách sú ustanovené aj právne podmienky poskytovania opatrovateľskej služby. Jej poskytovanie alebo zabezpečovanie jej poskytovania **pátri do originálnej kompetencie obcí**. Vzhľadom na povahu a charakter tejto sociálnej služby (riešenie nepriaznivej sociálnej situácie pre ťažké zdravotné postihnutie alebo nepriaznivý zdravotný stav s odkázanosťou na pomoc inej fyzickej osoby pri úkonoch sebaobsluhy) **ide o obligatórnu pôsobnosť obce túto sociálnu službu poskytovať alebo zabezpečovať**, a to na základe oprávnených požiadaviek a potrieb obyvateľov obce na jej poskytovanie a rozvoj tejto sociálnej služby.

Podľa §41 odseku 3 opatrovateľskú službu nemožno poskytovať fyzickej osobe:

- a) ktorej sa poskytuje celoročná pobytová sociálna služba,
- b) ktorá je opatrovaná FO, ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na opatrovanie podľa osobitného predpisu,
- c) ktorej sa poskytuje peňažný príspevok na osobnú asistenciu podľa osobitného predpisu,

Poskytovanie opatrovateľskej služby v útulku je teda možné po splnení podmienok ustanovených zákonom o sociálnych službách a to aj v prípade poskytovania opatrovateľskej služby prostredníctvom dopytovo orientovaného projektu „Podpora opatrovateľskej služby“ (predpokladáme, že mesto Handlová je zapojené do projektu v rámci dopytovo orientovanej výzvy, nie v národnom projekte Podpora rozvoja a dostupnosti terénnej opatrovateľskej služby. Oprávneným žiadateľom Národného projektu sú iba obce do 1000 obyvateľov).

Právnu podmienkou nároku na poskytovanie opatrovateľskej služby je **právoplatné rozhodnutie o odkázanosti na opatrovateľskú službu, vydané v správnom konaní obcou**, v ktorej má fyzická osoba, ktorej odkázanosť na opatrovateľskú službu sa posudzuje, trvalý pobyt (pri ľuďoch bez domova existujú výnimky súvisiace s neexistenciou trvalého pobytu, ktoré Vám poskytnú na príslušnom obecnom úrade).

Na základe vydaného právoplatného rozhodnutia o odkázanosti na opatrovateľskú službu, podáva fyzická osoba, ktorá je na ňu odkázaná, príslušnej obci písomnú žiadosť o zabezpečenie poskytovania opatrovateľskej služby, ktorou prejaví záujem toto právoplatné rozhodnutie vykonať, prejaví svoju vôľu realizovať svoje právo na opatrovateľskú službu u príslušného poskytovateľa so súvisiacim spolufinancovaním poskytovanej sociálnej služby z verejných prostriedkov (§ 8 ods. 1 zákona o sociálnych službách).

Jedným z determinantov rozhodnutia o odkázanosti na konkrétnu sociálnu službu je určenie stupňa odkázanosti FO. Občan teda môže následne prehodnotiť výber druhu a formy sociálnej služby najviac vyhovujúcej jeho zdravotnej situácii.

Dodržaním tohto procedurálneho postupu zo strany fyzickej osoby, **začne obec konanie vo veci zabezpečenia poskytovania tejto opatrovateľskej, alebo inej sociálnej služby u poskytovateľa zapísaného do registra poskytovateľov sociálnych služieb, a to na základe výberu konkrétneho poskytovateľa opatrovateľskej služby touto fyzickou osobou.**

To znamená, že **konkrétneho poskytovateľa si vyberá klient a obec mu poskytne všetky potrebné informácie k jeho rozhodnutiu tak, aby bolo urobené so znalosťou veci, vrátane informácie o výške úhrady za poskytovanú sociálnu službu, ktorú bude musieť u jednotlivých**

poskytovateľov opatrovateľskej služby platiť. Právo výberu sociálnej služby predpokladá zabezpečenie dostupnosti relevantných informácií zo strany obce v zrozumiteľnej forme pre túto fyzickú osobu, a to vrátane informácií o platnej právnej úprave pri poskytovaní sociálnej služby, financovaní sociálnej služby a súvisiacich procesných postupoch tak, aby pre neznalosť neutrpeľa ujmu a mohla svoje právo voľby konkrétneho poskytovateľa opatrovateľskej služby realizovať so znalosťou jej dôsledkov.

Obec na základe informovaného výberu konkrétneho poskytovateľa opatrovateľskej služby teda občanom poskytne túto sociálnu službu priamo, ak je táto obec, tak ako vo Vašom prípade, registrovaným poskytovateľom domácej opatrovateľskej služby, prostredníctvom obcou zriadenej alebo založenej právnickej osoby, ktorá je verejným poskytovateľom opatrovateľskej služby, alebo ju zabezpečí u neverejného poskytovateľa opatrovateľskej služby a to pri dodržaní postupu podľa § 8 ods. 2 až 9 zákona o sociálnych službách.

Zákon o sociálnych službách obsahuje aj právne mechanizmy na zabezpečenie cenovej dostupnosti poskytovania domácej opatrovateľskej služby, a to za ustanovených podmienok, vznikom povinnosti platiť úhradu za poskytovanú opatrovateľskú službu ku dňu jej splatnosti podľa svojho príjmu a majetku.

Ak opatrovateľskú službu poskytuje priamo obec, z právnej kvalifikácie výkonu tejto pôsobnosti obcí pri poskytovaní sociálnych služieb podľa zákona o sociálnych službách, ako samosprávnej pôsobnosti obcí jej vyplýva aj povinnosť spolufinancovať túto sociálnu službu z jej vlastných príjmov zo zdrojov zabezpečených na základe daňového prerozdelenia mechanizmu ale aj iných vlastných zdrojov (príspevkov na mzdy opatrovateľiek z európskych štrukturálnych fondov prostredníctvom dopytovo orientovaného, alebo národného projektu, miestne dane, miestne poplatky).

Obec zároveň určuje úhradu za opatrovateľskú službu, ktorá je ďalším zdrojom spolufinancovania opatrovateľskej služby, spôsob jej určenia a platenia, zmluvou o poskytovaní sociálnej služby v súlade so všeobecne záväzným nariadením obce.

Zákon o sociálnych službách chráni prijímateľa opatrovateľskej služby pred platením úhrady za túto sociálnu službu v čase platenia tejto úhrady neprimeranej jeho príjmu a majetku, ak o poskytovanie tejto sociálnej služby alebo o zabezpečenie jej poskytovania u vybraného poskytovateľa sociálnej služby, fyzická osoba, odkázaná na túto sociálnu službu, písomne požiadala príslušnú obec. Ide o **garantovaný zostatok z príjmu** po zaplatení úhrady vo väzbe na príslušné sumy životného minima. Po zaplatení úhrady za opatrovateľskú službu musí prijímateľovi tejto sociálnej služby zostať mesačne z jeho príjmu najmenej 1,65 - násobok sumy životného minima pre jednu plnoletú fyzickú osobu. Prijímateľ opatrovateľskej služby je povinný v čase platenia úhrady za túto sociálnu službu platiť úhradu za sociálnu službu len v takej výške, aby mu z jeho príjmu zostala aspoň výška tohto garantovaného zostatku.

Ak sú splnené v individuálnom prípade podmienky na poskytnutie alebo zabezpečenie poskytnutia domácej opatrovateľskej služby bezodkladne, ak je život alebo zdravie občana vážne ohrozené, napr. v dôsledku toho, že nemá žiadnu blízku osobu a nemá zabezpečenú osobnú starostlivosť alebo jej nie je možné túto osobnú starostlivosť zabezpečiť blízkymi osobami, obec je povinná poskytnúť alebo zabezpečiť domácu opatrovateľskú službu bezodkladne.

S pozdravom

PhDr. Miroslav Čangar, PhD.
riaditeľ odboru